

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. márczius 28.

Csütörtök.

XX. évfolyam. 25. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, úgy az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 házasos petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

Az új évnegyed közeledése alkalmából előfizetésre hívjuk föl városunk és vidéke közönségét s általában a székelység barátait.

Két évtizede már, hogy a „Székelyföld” mint a szabadelvű eszmék hirdetője, az országos szabadelvűpárt egyik vidéki organuma, a székelység közvilágosodási és közgazdasági érdekeinek szolgálatára megalapított s e hosszú időn keresztül, ha szerény eszközökkel is, de mindig becsületes igyekezettel törekedtünk arra, hogy igénytelen, de hazafias munkásságunkkal olvasóink bizalmát kiérdemeljük. Hogy mennyire sikerült ez, nem a mi feladatunk megítélni. Részünkről, a már 20 éves multra való visszatekintéssel, kedves köteletségünk annak kijelentése, hogy a mi sikert fölmutathattunk, abban jelentékeny része van lapunk t. olvasóközönségének és munkatársainak, kik anyagilag és szellemileg támogatták a lapunkat. A midőn ezt hálás szívvel konstatáljuk, egyuttal bizalommal kérjük az új évnegyed alkalmából ismételtén a szíves támogatását.

Igen-igen ohajtanók nagyobb terjedelművé tenni, lapunkat nagyobb színvonalra emelni, mert ezt, — érezzük, — a székelységnek hova tovább mind jobban növekedő bajai is megkövetelnék. De ezt csak azon esetben tehetjük, ha lapunkra minél többen előfizetnek.

Lapunk előfizetési díja jövőre is marad a régiben.

Negyed évre: 2 korona 50 fillér.

Fél évre: 5 korona.

Egész évre: 10 korona.

Ismételtén kérjük a t. közönség becses pártfogását.

Kézdivásárhely, 1901. márczius 19-én.

A Székelyföld szerkesztősége és kiadóhivatala.

A népszámlálás eredménye.

A mult héten tették közzé a népszámlálás eredményeinek vázlatát. Az anyaghoz képest kevés számot ismertünk meg eddig, de sokat beszél ez a kevés szám is. Ontudattal tekinthetünk végigeszámokon, felbuzdulhatunk rajtok, a csüggedésről letehetünk és bizván-bizva nézhetünk a magyar nemzet jövője elé.

A tizenkilencz milliót jóval meghaladja az ország lakosainak száma. Ennyi lélek él a magyar nemzet foglalatjában a magyar állam védőpajzsa alatt, a magyar király hűségese alattvalóiként.

Hétszázezer lélekkel szaporodott meg az országnak a lakossága.

Lelkes önértéssel veheti tudomásul e számot a nemzet is, királya is. Tanúságot tesz ez az így felgyarapodott szám arról, hogy nincsenek sem természetis, sem etikai akadályok, melyek akadályoznák e nemzetet a természetes fejlődés útján. Befelé önértéssel, kifelé hatalmat fejezhetnek ki e számok s lehetetlen is, hogy akik akár rokonszenvvel, akár féltékenységgel kísérik nemzetünk sorsát, ne fogódjanak el e felgyarapodott szám láttára ése gyarapodás tudatában.

Az adatok részletezése még inkább megerősíthet bennünket abban az értelemben, melyet az összegezett szám kellett és sok becses tanulsággal szolgálhat.

Legelső tanulság az, hogy ez a magyar nemzet nemcsak gyarapodik, de magyarrá gyarapodik. A lakosság legtöbb fejlesztési erőt épp a legmagyarabb vidékeken produkált. Az ország legmagyarabb vidékein a legerősebb a gyarapodás; e vidékek szaporodási százaléka jóval felülhaladja egyéb vidékek százalékat s nyilván kifejeződik a fokozódás is. Mennél sűrűbb az idegen nyelvű nemzetiség az ország egyes vidékein, olyan arányban apadt a szaporodási százaléka. Legékezebb jele ennek az, hogy az egész országban a legintenzívebb volt a szaporodás a Duna-Tisza között; hol az átlagos szaporodás majdnem tizenhatszáz százalék, jelezvén a tömeges magyar fajnak erősödését és növekedését.

Ugyanerre vall a népszámlálási adatoknak egy másik tömege, mely azonban összefüggésben van nemzetünk kulturális gyarapodásával is. Az adatok sorozatában ugyanis feltűnő, hogy a városi lakosság szaporodási százaléka aránytalanul felülmúlja a vidéki szaporodási százalékat. Mit jelent ez? Azt, hogy városaink kulturális ereje nagy felszívó erővel bír. A népnek mind nagyobb tömegei kívánnak a városi élet kulturális hatásaiban részesülni, tömörülni kívánnak, részt kívánnak venni a társadalmi életben, részt kérnek a társadalmi mozgalmakban s tényezőivé kívánnak lenni az ország társadalmi és kulturális életének.

De ez csak az érem egyik oldala. Van egy másik, nem kevésbé lényeges oldala ennek az éremnek. Ez az oldal azt mutatja, hogy a városi elem gyarapodása egyuttal a magyar elem gyarapodását is jelzi. A városi élet nálunk tulnyomó részben magyar. A városokban székelő állami, községi, gazdasági és kulturális tényezők tömörítő pontjai a magyarságnak; a városokban legnagyobb a magyarság ellenőrző ereje s a városokban mindenesetre tömörültebben élő magyarság nagyobb áthasonító erővel bír. Ezért tartjuk oly jelentősnek a mostani népszámlálás produkálta azt az adatot, hogy a városok szaporodási aránya felülmúlja a vidéki szaporodási arányát. Mi, akik a magyar társadalmi élet fejlődéséért oly sokszor emelünk szót, a magyar társadalom jövőjére nézve is feleltetűdős jeleket olvasunk ki ez adatokból. Mert kétségtelen, hogy társadalmi élet csak városokban fejlődhetik, mert csak ezekben lelteni együtt az emberek nagyobb tömegét, a mely a társadalomnak, hogy mondjuk fizikai anyaga. Ez anyag nélkül még annyi társadalomszervező erővel sem alakulhat társadalom; ez anyagot mindenesetre erősen gyarapította az a tíz év, a melynek eredményét a mostani népszámlálási adatok produkálják.

Korai volna még az eddig bemutatott adatokból nagy következtetéseket levonni; az ezernyi részleteknek gondos mérlegelése és elbírálása kell ahhoz, hogy azok, akik ez ország sorsát intőzén hivatvák, a jövő feladataira nézve utmutatást merit-

hessenek, s irányeszméket vonjanak le maguknak. De az adatok eddig bemutatott váza is kell, hogy azokat, a kiknek szíven esügg az ország haladásának, a nemzet fejlődésének s a társadalom erősödésének ügye, — mondom — kell, hogy azokat bizalommal töltse el az adatok váza is.

Reméljük, hogy akadnak majd tudós férfiak, akik az adatok gazdag részletei alapján majd még erősíteni fogják ezt az önbizalmat s azt közérzelemmé varázsolják át. Addig a nemzet hálás lehet azoknak, akik fáradságos és lelkiismeretes vezető és gyűjtő munkájukkal ez adatokat a nemzet számára megszerezték.

Az államháztartás 1900-ban. A pénzügyminiszter most adta közre a magyar koronához tartozó állami pénztáraknál 1900. évi október 1-től december végeig előfordult bevételekről és kiadásokról szóló kimutatását. E szerint a mult év negyedik negyede tényleg alaposan helyreütötte az első három negyed kezelés hiányát, úgy, hogy az 1900. év kezelése is jelentékeny fölösleggel záródhatott. A mult év utolsó negyedében ugyanis az állam bevételei 307.842.444 K. 53 f.-t, kiadásai pedig 228.198.454 K. 87 f.-t tettek. Mind a négy negyed eredményét a következő táblázatban állítottuk egybe:

Évnegyed	bevételek	kiadások
	korona	
I.	235,028.138	286,637.723
II.	225,362.509	244,349.812
III.	274,083.844	266,085.532
IV.	307,862.444	228,198.454
Összesen	1,042,336.935	1,025,271.571

E szerint az államháztartás 17 milliónyi fölösleggel zárult a mult évben, a mi elég megbeesülő eredmény, ha meggondoljuk, hogy szeptember végén még 76 millió koronányi hiányt mutatott ki a pénzügyminiszter.

Uj képviselő. A budapesti VII. kerületi választókerületben mult szombaton folyt le a Csernátoni Lajos halálával megüresedett képviselői állásra elrendelt választás. 168 szavazat ellenében 3211 szavazattal Dr. Morzsányi Károly lett az Erzsébetváros orsz. képviselője.

KÜLFÖLD.

Angol-bur háboru.

A béketárgyalások. London, márczius 23. Az alsóház mai ülésén Chamberlain azt mondta, hogy a burok nem tettek különös kifogást Kitchenernek valamelyik feltétele ellen. Botha nem tett ellenjavaslatokat. Az egyetlen információ, amelyet a kormány a már közölt jelentéseken kívül kapott, Kitchenernek egy magántávirata, amelyben azt jelelt, hogy Botha erőlyesen állást foglalt Milner ellen.

A londoni közvéleményben erős fordulat mutatkozik a kormány ellen, amióta Kitchener békés lépései meghiusultak. A „béke mindenképpen” ma holnap jelszó lesz Londonban, amit a kormány tovább nem ignorálhat. A hadügyminiszteriumban nagy párt támadt a háboru folytatása ellen s különösen Kitchener eljárását erős kritikával illetik.

Edward királyra különösen rossz hatást tett a

dolog s hir szerint azt mondta volna: „a békének létre jönni, mert egész Anglia óhajtja és mert a birodalom nyugalma és érdekei pár ember macskaságáért föláldozni nem szabad.“

A legérdekesebb, hogy hir szerint maga Rhodes volna azon, hogy a békét bármi áron helyreállítsák s a bur államok iránt a legmesszebb menő engedékenységű tanúsítások.

Ha ez igaz, akkor a békét talán mégis csak megkövacsolják.

A Székelyföldi ipar fejlesztése.

Kézdivásárhely, 1901. márc. 25.

A múlt évben Hegedűs Sándor miniszter beutazta a Székelyföld nagy részét, hogy közvetlenül szerezzen meggyőződést az itteni ipari és közgazdasági viszonyokról. Utazása végeztével fölhevta a marosvásárhelyi ipar- és kereskedelmi kamarát, hogy a székelyföldi ipar, kereskedelme előmozdítása, a hiányok, bajok megszüntetése érdekében terjeszsen föl részletes javaslatot.

A kamara e felhívásnak lelkiismeretesen igyekezett megfelelni. Elnöke és titkára beutazták a székelyföldet s a mit csak tapasztalhattak, a mit csak észleltek, mind jegyzékbe vették. Most egy jókora füzetben számolnak be a kereskedelmi miniszternek s egyúttal a közönségnek is, felsorolva megyénként mindazt, a min segíteni, javítani, szükségesnek tartják. Gondos, részletes munkát végzett az iparkamara. Méltó, hogy megismerkedjünk vele. Azért midőn elismeréssel konstatálják a kamara buzgó tevékenységéről tanuskodó munkáját, minden további kommentár nélkül ismertetjük a jelentősnek megyénkre vonatkozó részét az alábbiakban.

Háromszékvármegye.

Két jelentékeny városa van: Sepsiszentgyörgy és Kézdivásárhely. Előbbi a vármegyei közigazgatásnak, utóbbi a törvénykezésnek képezi székhelyét.

Hajdan mindakettőnek, főképp pedig Kézdivásárhelynek jelentékeny ipara és kereskedelme volt. Azonban egyrészt a Román vámháboru, másrészt az osztrák ipar nyomása folytán aláhanyatlott. Az iparosok egy része életföltételeinek biztosítása céljából Romániába vándorolt, a más része, a mely az anyaföldhöz jobban ragaszkodott, mint iparához, iparát elhagyva más életmód után látott s csak egy töredéke az egykor oly jeles székely iparosnak az, mely szeretettel a szülőföldhöz és iparához, sok küzdelemmel bár, ezt itthon folytatja ma is.

Hasonló a sorsa a háziiparnak, a mely a Romániával annak előtte folytatott kereskedés kedvező hatása alatt, az egész Székelyföldön Háromszéken vett a legnagyobb kiterjedést. Ennek ma már épen megvannak számlálva a napjai, ha megfelelő támogatás által a végpusztulástól meg nem mentetik.

Kézdivásárhely és környéke.

Alig másfél évtizeddel ezelőtt a Székelyföldnek legszámottevőbb ipar városa volt. Virágzott e városban a kézműipar minden neme. Tözsomszédságában lévén Oláhország, ott minden produktumát könnyen értékesíthette, amíg fennállott a két szomszéd állam között a szabad kereskedelem.

A vámháboru ennek végét vetvén, Kézdivásárhelyt az egyes ipar nemek s ezzel együtt az iparosok a legsanyarubb viszonyok közé jutottak.

Nyers anyagok és gyáripár.

Mielőtt azonban az egyes ipar nemekkel foglalkoznánk felsoroljuk itten a Kézdivásárhely környékén található, vagy kutatás alatt levő nyersanyagokat.

A város határában kiaknázzhatatlan mennyiségben fordul elő satinóber és pala, de egyáltalán nem aknázzák és nem használják. Szárazpatak, Torja és Bereczk községek határában szintén satinóber és okker található. Sóosmezőn gipsz van nagy mennyiségben, a mely könnyen aknázzható, de nem használják.

Gelenczén Benkő Gyula és Lajos testvérek petroleumra kutatván, 11 méter mélységben rá is akadtak s történt is mintegy 40 vedernyi kitűnő, égethető minőségű felbugyanás. Állítólag azonban egy kő a forrásba csuszott, az elzárta s így most az egész úgy teng. A zárt kutatómánya (30 kör) most is a Benkőké.

Ugyancsak Gelenczén ásványvíz forrásokra bukkant Csibi Tamás plébános, azonban ezzel az ügygel tovább nem foglalkozott. Azt hiszi, hogy ezeket még meg lehetne találni.

Felcsernátonban és Futásfalván barna szenet, Kézidipolyánban pedig kőszén találtak.

A fának minden neme főképp azonban a bükk és fenyő rengeteg mennyiségben áll itt rendelkezésre.

Az iparnövények közül a kender és len kitűnően megterem és igen szép rostot szolgáltatnak, de mert nem tudják értékesíteni, csak házi szükségletre termelnek.

Itt egy lenfonógyár felállítása nagyon kíván-

tos volna, már arra való tekintettel is, hogy Háromszék vármegyében a szövészetnek biztos alapjai már lerakattak; miért is kiegészítését képezné az ottani textil iparnak, ha a fonál anyagnak bár egy része ott helyben termelt nyers anyagból ugyanott állíttatnék elő, szolgáltatásra állván az ipar így a mezőgazdaságnak is. Mert ezuttal is kifejezést kell adnunk annak, hogy a Székelyföldön főképp gyáripárt egészséges alapra fektetve csak ott és annyiban lehet teremteni, ahol és a mennyiben a feldolgozható nyers anyagok helyben megvannak vagy előállíthatók. Ellenben a nyersanyagoknak ide-oda való szállítgatása, főlemeszi azt a hasznót, ami nagyrészt a munkásokat illetné.

Az állati termékek közül a gyapju és bőr aránylag csekély mennyiségben kerül a piacra, úgy, hogy állítólag a helyi szükségletet sem fedezi s mégis olesó. Egy bunda gyapju alig értékesíthető 1 K. 20 filléren. A juh tenyésztés az erdők arányosítása folytán csökkent. Sok gyapjut hoznak be Oláhországból s az még olesóbb. Ugyan így van a bőrökkel.

(Folyt. köv.)

NAPI HIREK.

— **Ujanyakönyvvezető.** A belügyminiszter Dr. Török Andor kézdivásárhelyi polgármestert a kézdivásárhelyi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé nevezte ki.

— **Kinevezések.** A belügyminiszter Bódi János anyakönyvvezető helyetttest a peselneki anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé, Sebestyén Imrét a mikóujfalusi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé, utóbbit csupán a születési és halálzási esetekre szorítkozó hatáskörrel, kinevezte.

— **Eljegyzés.** Tamásfalvi özv. Thury Gergelynének Károlina nevű nevelt leányát Kadisfalván eljegyezte Gergely János székelyudvarhelyi kereskedő.

— **Esküvő.** Bodor István és Balogh Albina április 8-án (Husvéthétfőn) délelőtt tartják esküvőjüket Osdolán.

— **Bimbóhullás.** Fogolyán Eddre, sepsiszentgyörgyi derék kereskedőt s nejét sz. Lengyel Kata asszonyt súlyos csapás érte: kedves kis leányuk a 3 éves Margitka, pár heti súlyos szenvedés következtében, szülőinek s testvéreinek végtelen fájdalomra, az angyalok közé szállt. Az ártatlan szép kis leányka temetése nagy részvét között mult vasárnap délután történt meg. Haláláról a megsomorodott család a következő gyászjelentést adta ki.

T Á R G Z A.

Kirándulás az Ojtozi szorosba.

Irta: Nagy Margit.*

Ki van adva a jelszó, hogy készen legyünk, korán reggel, mert a ki 4 órakor, a számára kijelölt kocsin helyet nem foglal; az nem vesz részt a kirándulásban.

A gyermek egyik ártatlan öröme a kocsiszás a másik a szabad természet pompája, üde levegője. Elképzelhető mennyire sarkalt mindnyájunkat, hogy a parancsnak eleget tegyünk, el ne kössünk.

A nap fáradalmait pár óra alatt kipihenve az éj többi részét csaknem ébren töltöttük. Minden óra úttest megszámláltunk, s anyámat — ki már akkor az utra készülődés nagy munkájával volt elfoglalva, minduntalan zaklattuk kérdéseinkkel.

Végre elérkezett a várva várt pillanat!

Atyám már kiadta rendeleteit a kocsisoknak meghatározva, hogy melyik minő pakkot tesz kocsi-jára, kik hol foglalnak helyet, melyik kocsi hajt elől, mi lesz a jel a megállásra és mi az indulásra.

Elő állott már az ismerősök és barátokból álló kis karaván csoport is; minden tagja felszerelve valami uti készlettel. Egyiknek oldalán láteső, a má-

siknál cognocos üveg, a harmadiknál zsebpohár stb.

Végre kocsira szálltunk. Megszólt a jelző sip és indult a vidám kis társaság.

Atyám az utolsó kocsira ült, hogy fedezetet képezzen és rendeletei pontos betartását ellenőrizze. Minden kocsinak egymástól 10 méter távolságra kellett járni, mert különben a por felleg tönkre silányította volna a felhőtlen ég s a nap tiszta fénye által nyújtott élvezetünket.

A közbe eső faluk csordája már mozgósítva volt, a pásztorok kürtje képezte minden faluban a reggeli zenét.

Egyszer megszólal a mi jelző sipünk is és az első kocsi egy ismerős család háza előtt áll meg, hová a másik három kocsi is sorakozik. Barátaink tárt karokkal fogadtak s így mindnyáján betértünk hozzájuk. A házi ur különféle jó italost szedett elő, a háziasszony pedig villás reggelivel és hideg ételek legkitűnőbb válfajaival kínálgatott. A valódi székely vendégszeretnek e meglepő nyilvánulása feledhetetlen hatást tett mindnyájunkra, de különösen az erősebb nemre annyira, hogy a jelző sip kétszeres működése is alig tudta egyrészt a liqueuros üvegtől elválasztani. Szívélyes bucsut véve a kedves családtól Bereczkből, Gábor Áron és szülő földjéről s megindultunk, hogy a Mogyorós-hegy páratlan szépségű szerpentin útjain haladva az ojtozi völgy gazdag változatában gyönyörködjünk. Fenn a Mogyorós-hegy legmagasabb pontján mindnyájunkat kellemesen lepott meg az „Erzsébet-liget,” közepén Magyarország Nagyasszonya: a meg-

dicsőült Erzsébet királyné emlékének szentelt egyszerű, de egyszerűségében is imponáló emlékoszloppal. Szép gondolat ilyenképen örökíteni meg áldott emléket a jó királynénak, ki mindig a természet szépségeiben gyönyörködve keresett élvezetet s enyhületet fájdalomtól oly sokszor sujtott szívére. Mély áhitattal szemléltük az emléket s meghatottan vetők tovább utunkat le a gyönyörű szerpentinákon.

A társaság egy része annyira érezte a szíves vendéglátás hatását, hogy a Mogyorósetől nyugati oldalán lemondottak a tervezett turista utról; jónak látták azt ezuttal kocsin tenni meg.

Vig dalainkat a madarak reggeli hála éneke, a hegyi patakok tompa moraja és a bokrokon átrezgő szellő reszketését meg és az óriási sziklák többszörösen visszhangozták.

A hegytetőről már láttuk az ojtozi telep elszórt házait, a legelészni kihajtott állatok tarka csoportját. A természet e nagyszerű összhangja és pompája mindnyájunk lelkét magasztos áhitattal töltötte el.

A mint a zümmögő kis méhet láttam virágról virágra szállva szorgalmas munkában, elgondoltam, hogy még e kis bogárkának is van rendeltetése az életben és csak úgy élhet meg, ha azt ezer veszély közt is híven betéli.

A völgybe érkezve alkalmunk volt gyönyörködni a hegyek változatos panorámájában, festői szépségében.

Gondolataimból a jelző sip ébresztett fel. Megállottunk, hogy a Rákóczy-vár romjait részletesen vizsgáljuk meg. Az ősi dicsőség romjai nem sok

*) Felolvasás a Martonfalván márc. 16-án tartott jótékony célú estélyen.

Alólírottak úgy a magunk, mint számos közeli és távolabbi rokonaink nevében, a szív legbensőbb fájdalommal tudatjuk, hogy feledhetetlen kedves kis gyermekünk, illetve unokánk és testvérkénk Fogolyán Margitka életének 3-ik évében, folyó évi március hó 23-án éjjeli 1 órakor tüdő- és agy-gyulladásban hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. A megboldogultnak porrésezi folyó hó 24-én d. u. 3 órakor a szülői háznál tartandó ima után fognak a róm. kath. temetőben örök nyugalomra helyezni. Ártatlan lelkeért pedig az engesztelő szentmiseáldozat folyó hó 26-án d. e. 1/2 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban az egek Urának bemutatni. Legyen álma csendes, emléke áldott! Sepsiszentgyörgy, 1901. évi március hó 23-án. Fogolyán Endre és neje Lengyel Kata, mint az elhunytak szülői. Fogolyán Ernő, Katinka, Lukács és Bandika, mint az elhunytak testvérei. Id. Lengyel János és neje Császár Kata, mint a boldogultnak nagy-szülei.

— **Táncziskola.** Kovács Tivadar ballet- és tánczmester, egyike az ország legjelesebb tánczitanitójának, jövő április hó 1-én városunkba érkezik s itt egy hat hétre terjedő tánczitanítási tanfolyamot nyit. Közönségünk igen előnyösen ismeri Kovács Tivadart s azért fölöslegesnek véljük őt bővebben ajánlani, csupán fölhívjuk rá előzetesen a közfigyelmet.

— **Halálozás.** Az erdélyi ev. ref. egyházkerület jelesei egyre hullnak. Csak a múlt hetekben adtuk hírül e helyen, hogy egyik legkitünőbb szónoka: Sylvester Domokos szászvárosi első pap váratlanul elhunyt s most egy másik jelese: Molnár Albert, a kolozsvári ev. ref. theologia tanára, az „Erdélyi Protestáns Közlöny” tudós szerkesztője, hunyta le szemeit örök álmra f. hó 23-án, alig egy heti szenvedés után, egészen váratlanul. A kiváló egyházi író, tanár és papot hétfőn délelőtt temették el örösi részvétellel, honnan még az nap elszállították Marosvásárhelyre örök pihenő helyére. Béke és áldás poraival.

— **Az állami lelenczházak.** Mint értesülünk, a gyermekmenedékhelyeket azokban a városokban fogják felállítani, a hol bábaképzőintézetek vannak. Az első országos gyermekmenedékhelyek Budapesten, Nagyváradon, Miskolcon, Pécsen, Szombathelyen, Kolozsváron lesznek. A szükséghez képest szaporítani fogják a lelenczházakat.

— **Szerk. üzenetek.** A népiskola mizériái. Csak átdolgozás után közölhetjük, mivel lényeges tévedések vannak benne. — **Sz. és társai.** A ref. papválasztás az egyházi szabályoknak megfelelően ejtett meg. Ellene felebbezés nem adatott.

látni valót nyújtanak, de megközelíthetlenségük mellett bizonyít az is, hogy egyik utitárs egy eltévedéstől lépése miatt feltartóztatlanul gurult vissza az aljba.

Kitűnő állami uton haladtunk tovább, közbe egy-egy tisztán meglepedve használtuk az összes turista felszereléseket.

Elértük végre egy nyílt völgyben Sósmezőt, honnan a degettes kutak és sósforrások megtekintése után egyenesen a szomszéd Romániába hajtattunk át, hogy oláh bor mellett magyar ebédünket külföldön fogyasszuk el.

A magyar trikolor büszkén lobog kedves Magyar hazánk e végpontján nagyot dobban a büszke magyar szív, mikor ezt azon kérdéssel hagyja el: „Látlak-e vagy sohasem?”

Herzsa nevű oláh községbe érve, a magyar folyó mentén települtünk meg és az alacsony, kunyhószerű boltcskákát bejárva emléktárgyakat vásároltunk. Mig ebédünket elfogyasztottuk kifáradt lovaink is megpihentek és új erőt gyűjtöttek.

A külföld hatása felébresztette bennünk a honvágyat és visszaindulás előtt a Szózatot elénekelve az előbbi rendben, de most még gyorsabb hajtással igyekeztünk haza.

Azóta évek multak és lelkemben felújult e kedves emlék. Elhatároztam, hogy a mai estén ez élményeimről írok, szívesen kérve önöket, hogy ha még e kies vidéket nem látták találjanak utat és módot annak felkeresésére, élvezzenek abból többet, mint az én gyalgó felolvasásomból.

be s így jóváhagyása csak napok kérdése. **K. I.** A válasz megjött onnan, hová intézve volt a kérdés; így az önéf. felretettük.

CSARNOK.

— Bőjtű levelek. —

II.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

A már öreg Dávid János boltjában egy kiló sonkát vásároltam. Az öreg a sonkát egy nagyobb papírba csomagolta, melyen még a múlt századból való íráskor voltak láthatók. Haza érve vizsgálom s látom, hogy az a papír egy kiszakított lap **K. . .** város képviselő testületének közgyűlési jegyzőkönyvéből. Tetszik tudni, Tek. Szerkesztő Ur, engem minden régiség érdekel. Nagy mohósággal olvasom s rájövök, hogy a kiszakított lapon levő jegyzőkönyv arról szól, hogy:

Melyik a jegyzőkönyvek hitelesítésének legcélszerűbb módja? S mivel e régi írásból még az új század fia is okulhatnak, a Tek. Szerk. Ur engedelmével ideigatam. Szól pedig az a jegyzőkönyvi lap a következőleg.

„Polgármester: Szívvel üdvözlöm a tek. képviselőtestületet. A gyűlést megnyitom s kérem a főjegyző urat, szíveskedjék a városi vígadó építési ügyét előadni, a tervrajzokat bemutatni. (Ebből ki világlik, hogy a vígadó építési ügyével már a múlt században foglalkozott **K. . .** város képviselője.)

(Felkiáltások: Lássuk! halljuk!)

Polgármester: (Csenget.) Kérem meghallgatni az előadót.

N. képviselő: Tisztelt polgármester ur, becses engedelmével a napirend előtt volna egy pár szóm.

Polgármester: Kérem, tessék beszélni.

N. képviselő: Szeretném, hogy mielőtt a mi kedves főjegyzőnk a vígadóépítési ügyet előadná, felolvastatnók az e tárgyban legutóbb tartott képviselőtestületi ülés jegyzőkönyvét, hadd lássuk, hogy úgy van-e oda minden beírva, a mint mi határoztuk. Megjegyzem, hogy korántsem akarom ezzel kétségbe vonni a jegyzőkönyvvezetők korrektségét, de tévedések a határozat kimondásában, mint „lapsus linguae”, s a leírásban, mint „lapsus calami”, bárhol fordulhatnak elő. Külömben is nagyon helyes volna, ha a jegyzőkönyveket gyűlésről-gyűlésre felolvasná a jegyzők egyike, hogy így mindig emlékeztetünkben legyenek a határozatok s az ellenőrzést is könnyebben gyakorolhassuk, hogy végre vannak-e s miként hajtva a megbízatások. Indítványozom, mondja ki a képviselőtestület, hogy ezentúl a gyűlések jegyzőkönyvei gyűlésről-gyűlésre olvastassanak föl. (Helyeslés.)

Polgármester: Elfogadja-e az indítványt a képviselőtestület? (Felkiáltások: El! El!)

Főjegyző: Engedelmet kérek, n. képviselő urak, ez a határozat ellenkezik egy nem is olyan régi, a múltban igen célszerűnek bizonyult hitelesítési eljárással; de másfelől, ha a t. képviselő urak így óhajtják hitelesíteni a jegyzőkönyveket, akkor az alkotott határozatokat sohasem tudja a tanács az újabb képviselőgyűlésig végrehajtani s ekkor mi örökös fegyelmi kereset alatt leszünk s esetleg a várost anyagi károk is érhetik. Múltóztassanak tehát az eddigi, a gyakorlatban igen jónak bizonyult hitelesítési rendszer mellett megmaradni. (Közbeküldések: Milyen az az igen jónak minősült hitelesítési rendszer?!) Hát kérem, ez az igen jónak bizonyult hitelesítési rendszer abból áll, hogy *év elején* küldi a képviselőt két, pontosan eljáró tagját s az egész év közben felvett jegyzőkönyveket ők hitelesítik. A most záruló évben, ha jól tudom **K. és B.** képviselő urak voltak a hitelesítők, ők tanuszkodhatnak e hitelesítés célszerűsége felől.

K. képviselő: Igen, mi voltunk a jegyzőkönyv nem hitelesítők!

Polgármester Mivel e kifejezés kétféleképpen is értelmezhető, felhívom **K. képviselő** urat: szíveskedjék bővebb magyarázatot adni.

K. képviselő: A felvilágosítást szívesen megadom. Nem hitelesítettük a képviselői ülésnek jegyzőkönyveit, de nem azért, mintha azok nem jól voltak volna szerkesztve, mert a mit a mi ékeztoll főjegyzőnk megír, az jól van megírva, hanem a miatt, — mivel a hitelesítő-bizottság elnöke a t. polgár-

mester ur egész évben egyetlen jegyzőkönyv hitelesítésére sem hívott össze, noha erre párszor figyelmeztettük is. S mivel a határozatokat jó részben így is végrehajtotta a tek. tanács: ez a hitelesítési rendszer — mint a t. főjegyző ur bölcsezen mondá — csakhogy jónak bizonyult, mert sem a polgármester ur, sem mi, a hitelesítők, még egy perczig sem fáradtunk egész éven át a jegyzőkönyvek meghitelesítése dolgában.

Eddig a kiszakított jegyzőkönyvi lap. Sajnos, hogy az már nincs itt feljegyezve, hogy mi lett a határozat: felolvassák-e legalább az új században, a gyűlésről-gyűlésre a jegyzőkönyveket, avagy továbbra is megmaradtak a régi, igen jónak bizonyult rendszer mellett a város atyák.

Egy néhány öreg, emberrel közöltem ezt a régi írást, s közülük egy páran azt mondták, hogy a hol ez a dolog történt, úgy emlékeznek, azt a várost régebben Torjavásárnak hívták s, valamikor Apor Vajda uralma alatt állott.

Zenő.

KÜLÖNFÉLÉK.

Fontos ujtás a bíróságnál. Plósz igazságügyi miniszter már az országházban kijelentette, hogy a bíróságnál az írógépeket nagyobb mérvben szándékozik alkalmazni. Ebbeli elhatározását különféle rendszerű írógépekkel megejtett hosszas kísérletek előzték meg, melyek eredményeként most Remington-Standard írógépekkel szereli fel és egyelőre 114 darab szállításával a Glogowski és Társa budapesti céget megbízta. A szállítás már folyamatban van és bizony remélhető, hogy ezen írógépek a bíróságoknál mind jobban felszaporodó írásmunka gyorsabb, szebb és olcsóbb elintézéséhez nagyban hozzá fognak járulni. De e fontos ujtásnál a miniszter azon felette humánus intenció is vezérelte, hogy az ezen írógépekkel elérhető nagy költség- és munka megtakarítást a díjnokok sanyaru helyzetének javítására, illetve az irnoki állásokba való nagyobb mérvű előléptetésüknek gyorsítására használja fel.

A kereszt az egyetemen. Szombaton reggel az egyetemen megkezdődtek az előadások. A szolgák csakis a magukat indexeikkel igazoló ifjakat bocsátották be. A büntető tanács még kihallgatta azokat, akik az idézésüket későn kapták meg. A mindenáron mártírkodni vágyó többi ifjunak az erőlködése hiába valónak bizonyult, mert a rektor kijelentette, hogy a büntető tanács jelentkezéseiket nem veszi figyelembe. Mariska, a jogkari dékán pedig sokatmondólag jegyezte meg:

— Egészen úgy fogják fel a dolgot, mintha érdem volna a jelentkezés, pedig következményei is lesznek ezeknek a dolgoknak . . .

A kereszt-aggatók vezetői különben újabb szórakozást találtak ki hiveik számára, a keresztes mellüket. Amint halljuk, a tavaszi divatot is gazdagítani szándékoznak egy új kereszt-kötésű nyakendővel.

A keresztesek elleni mozgalom is mind élénkebbé válik. Így azok a liberális egyetemi ifjak, kik a keresztesnek az egyetemen való kitűzése ellen tiltakozó álláspontot foglalnak el, ma este gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy örömmel üdvözlők a protestáns egyetemi ifjaknak a kereszt kitűzése ellen indított hazafias és nemes akzióját és egyidejűleg kijelentették, hogy azokkal minden tekintetben szolidaritást vállalnak.

Sértés-e a „tehén” szó? A londoni rendőrbíróság előtt egy hölgy panaszt tett a szomszédasszonya ellen, aki őt „tehén”-nek nevezte. A bíróság fölmentette a vádlottat s az indokolásban egész apológiát zengett a tehénről, erről a „kitűnő, békés, tiszta, józan, hasznos és értelmes állatról, amelynek az egész emberiség csak hálával tartozik.”

KATONAI ÜGYEK.

Póttartalékosok figyelmébe. A cs. és kir. közös hadügyminiszterium 1901. évi február hó 20-án kelt 660. számú határozatával elrendelte, hogy azon nem tényleges állományba tartozó egyének, kiknek a fegyvergyakorlati beszólítási parancs bebizonyíthatólag önhibájukból nem volt kézbesíthető, valamint azok, kik önhibájukból a fegyvergyakorlatra nem

vonultak be, azt négy heti időtartalomban pótolják után, illetőleg azok a legközelebbi fegyvergyakorlatra négy heti időtartamra tartandók vissza.

Katonák az aratáson. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület kérvényt adott be a képviselőházhoz, a melyben arra kéri, mondaná ki, hogy azokat a katonákat a kik ezivilkorukban földművesek, aratás idejére hazabocsássák, mert ilyenkor nagy hiját érzik a legények elejének.

A szabadságolással elvesztett két-három hét megnyerhető lenne ezen az uton azért, hogy ez a hadgyakorlatok végétől, tehát rendszerint szeptember közepétől, október hetedikéig-nyolcadikáig tartó háromhetes fegyverszünet megszűnne. Az aratási munkára szükséges esetleg csak kétheti szabadságolt idő tehát rekomponálná az által a katonai kiképzés folytonosságával megnyerhető idő. Különb az orosz hadseregben az aratási időre való szabadságolás tényleg már megvan és a francia, a német és az olasz hadseregben is foglalkoznak ennek eszméjével.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos ifj. Jancsó Mózes.
Főmunkatárs: Vajna Károly.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*)

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Mint hogy K. I. G. aláírással ellátott és becses lapjának március hó 24-iki számában megjelent közleményben felvagyok szólítva, mint a kézdivásárhely—kantai róm. kath. gymn. igazgatója, hogy nyilatkozzam a március 15-iki ünnepély meg nem tartásáról, fölkérem a tekintetes Szerkesztő urat, K. I. G. és sok más szülő megnyugtására alábbi soraimnak becses lapjában helyet engedni.

Mindenekelőtt fölhívom ugy K. I. G., mint a sok más szülő becses figyelmét a gymnasium igazgatóságához a március 15-iki és április 11-iki ünnepélyek megtartására vonatkozólag leérkezett püspöki magas leiratokra és utasításokra.

1. 784—1898. p. sz. „Az egyházmegyei igazgatótanácsossal egyetértőleg és együttesen megengedem, hogy a tanártestület és ifjuság 1848. március hó 15-ét évenként *önképzőkori diszüléssel ünnepelhesse meg iskolai szünnap nélkül és a nyilvánosság kizárásával.*“

2. 1362—1898. p. sz. „Vallás- és közokt. m. kir. miniszter ur 6 nagyméltósága f. évi február hó 28-án 13537. sz. a kelt magas rendelete, melylyel a rendelkezése alatt álló középiskolák számára kibocsátott Rendtartás állandó iskolai ünnepeinek sorába április hó 11-ét iktatja, azon utasítással küldöm meg a t. Igazgatóságnak egy példányban, hogy a megnyitven idevonatkozólag a törvényhozás elé terjesztett javaslat törvényerőre emelkedik, április 11-ikét a státus intézetei is ünnepeljék meg, sőt a javaslat törvényerőre emelkedése után *jövőben március 15-ike helyett ezen nap ünnepelendő meg.*“

Az 1. magas leiratot illetőleg megjegyezni kívánom, hogy a „Rendtartás“-nak 20. §. szerint: „A két legfelsőbb osztály, tehát a VII. és VIII. osztály tanulói magánzorgalmuk és munkásságuk gyarapítására *önképzőkört* is alakíthatnak, de mindig valamely szaktanár személyes vezetése s felügyelete és az igazgató szigorú ellenőrzése mellett.“ Minthogy a kézdivásárhely—kantai róm. kath. gymnasium ez időszert *hatosztályos* s így *önképzőkör* nincs alakítva, e miatt maradt el eddig március Idusának megünneplése, hanem, ha intézetünk teljes gymnasium lesz, a mit ugy hiszem mindnyájan szerfelett óhajtunk, szolgáljon ugy K. I. G., mint sok más szülő teljes megnyugtására azon hazafias ígéretünk, hogy a *státus többi teljes gymnasiumai módjára a Főtanhatóság tudomásával* — tekintve a 2. magas leiratot — *mi is önképzőkori diszüléssel a nagy naphoz méltóan a legnagyobb lelkesedéssel fogjuk ünnepelni március 15-ikét.*

Tekintetes Szerkesztő Urnak, maradok teljes tisztelettel:
Hassák Vidor,
igazgató.

*) E rovatban közérdekű közleményeknek szívesen adunk helyet, a felelősség azonban a beküldőt terheli

Szerk.

Sz. 5177—1900. tlkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telkvi hatóság közhirre teszi, hogy Hosszu András végrehajtónak, Gál Antal s társai végrehajtást szenvedett elleni 295 K. tőkekövetelés és juruléka iránti végrehajtási ügyében, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén lévő K.-Szentlélek községben fekvő, a k.-szentléleki I. Rész 2006. sz. tlkvb. foglalt 5673. hrsz. egész ingatlanra 260 K., 1375. hrsz. ingatlanfelelőssége 423 K., 939³/₄. hrsz. egész ingatlanra 54 K., az I. Rész 1545 sz. tlkvb. 5672. hrsz. egész ingatlanra 124 korona ezenel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi április hó 12-ik napjának d. e. 9 órakor k.-szentlélek község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított, kikiáltási áron alul is eladni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi december hó 1-én 333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál, előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.

K.-vásárhelyi, 1900. évi december hó 5-én.

Vajna,
kir. tvényszéki bíró.

A volt Hankó-féle emeletes ház
(III. kerület 61. sz. a.)

emeleti lakása

ujonnan kifestve, április 24-ére
bérbe adandó.

(38. 2—2.)

olcsó áron felvételnek
e lap kiadóhivatalában.

Hirdetések

Sz. 551., 552—1901. tlkvi.

Árverési hird. méngi kivonat.

A kovásznai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Dr. Bartha Imre ügyvéd által képviselt Frenkul Emánuel végrehajtónak, Szörösey Teréz végrehajtást szenvedett elleni 400 K. tőkekövetelés és jurulékai iránti végrehajtási ügyében, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék (a kovásznai kir. járásbíró) területén lévő, Szöröse község határában fekvő, a szörösei 760. sz. tlkvb. foglalt 413. hrsz. egész ingatlanra 116 K., 1210. hrsz. egész ingatlanra 950 K., 2002. hrsz. egész ingatlanra 40 K. és a szörösei 550. sz. tlkvi 6, 7, 8, 9, 10. hrsz. ingatlanból a Szörösey Teréz illetőségére 531 K., összesen 1637 koronában ezenel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi április hó 15-ik napján d. e. 9 órakor Szöröse község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint tlkvi hatóság.
Kovácsán, 1901. évi február hó 22-én.

Száva s. k.,
kir. albíró.

(41. 1—1.)

Néhai Kovács Áron-féle piactéri

bolthelyiség

állványokkal felszerelve több évre hasznosbérbe kiadatik.

Értekezhetni Barabás Ferencz gyógyszerészszel Uzonba.

(43. 1—3.)

Hirdetmény.

A Kézdivásárhelyi Kisebítő Takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága közhirre teszi, hogy az intézetnél elhelyezett és ezután elhelyezendő betéti tőkék után folyó évi január hó elsejétől újabb intézkedésig 4¹/₂% **kamatot fizet.** A tőkekamatadót az intézet fizeti.

K.-Vásárhely, 1901. március 22-én.

(42. 1—3.)

Az igazgatóság.

Meghívás.

As.-sz. györgyi kerületi betegsegélyző pénztár

folyó év és hó 24-ére hirdetett

rendes közgyűlését

az egybegyűlt tagok elégtelen száma miatt nem lehetvén megtartani, az az alapszabályok 27. §. értelmében 1901. évi március 31-én d. u. 2 órakor S.-Szentgyörgyön, a pénztár helyiségében fog megtartatni, melyre a t. munkaadók és a pénztár tagjai azzal a megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a közgyűlés tekintet nélkül a megjelentek számára, határozatképes lesz.

Az igazgatóság.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél Kézdi-Vásárhelyt.